

אור הפרשה

י"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרה"ג דניאל זר שליט"א

י אייר תשפ"ד • גליון 315 • פרשת אמור

זמני שבת קודש

רבנו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
20:57	20:11	19:11	תל אביב
21:00	20:14	19:08	ירושלים
20:58	20:12	19:11	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה המוסדות

כל העולם בשביל התורה

כמה גדול מי שעוסק בתורה שזוכה לעולם הבא ושכר אין סופי בעולם הבא

בידינו להצליח!

הבה נבחן את הימים בהם אנו עומדים, בין פסח שני ליום ל"ג בעומר. פסח שני, כל כולו מתחיל בשיבוש, בתוכניות שהלכו הפוך מהמתוכנן. בפרשת השבוע ניתן לנו חג הפסח, בו נצטוו להקריב קרבן פסח. יש יהודים שהיו טמאים באותה עת, ולא יכלו להקריב את קרבן הפסח, בקיצור, התוכניות שלהם השתבשו, השאיפה הכמוסה שלהם נראתה כמו נגזזה ונעלמה...

האם הם ויתרו? האם הם נכנעו? - חלילה! הם רצו למשה רבינו, ושאו געומוק הלב 'למה ניגרע'. הם באו וצעקו כי נכון שהתוכניות השתבשו והם לא יכולים להקריב, אבל הם רוצים, ומכל הלב. הם החליטו להתעקש, להילחם, להתאמץ ולנסות - ואז הם הצליחו, ובורא עולם פתח להם את הדלת, העניק להם הזדמנות נוספת בשם 'פסח שני'...

גם סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי, הוא סיפור של תנא אלוקי שבעיצומה של התעצמותו הרוחנית, נאלץ להימלט ולברוח מבית המדרש. היש לך שיבוש גדול מזה? האם בשל כך החליט רבי שמעון לוותר? האם לאור מצבו העגום הרים ידיים? - ההיפך! הוא ברח לו למערה, ונטול תנאים, בלי ביגוד ומזון, הוסיף להסתער על מטרות, על העיון בלימוד התורה ובעמקי סודותיה. את התוצאה כולנו מכירים: בורא עולם עמד לעזרתו כדי שיוכל להתקיים, והוא זכה לעסוק בסתרי תורה, ולהאיר לעולם את הזהרה הקדוש, שבזכותו נזכה לצאת מהגלות לגאולה שלימה ומהירה בקרוב!

מסתבר, שעם כל שיבוש תוכנית, מול כל התמודדות או בלבול, צריך לעשות דבר אחד: להמשיך לרצות בכל הכח, להחליט להילחם, להיות נכונים להתאמץ. אם הקיץ שלנו השתבש, זה לא אומר שלא נגיע להישגים שהצבנו לעצמנו, בתוכנית הלימוד, בהישגים בעבודה העצמית, בעזרה לזולת או בצדקה וחסד. אולי זה ידרוש מאיתנו יותר מאמץ, יותר מלחמה, יותר כוחות נפש - אבל הוא אפשרי ובר השגה. (הרב אשר קובלסקי)

את כל העולם כולו! אדם שכל ימיו עושה מצוות פה ושם, לא מגיע שכרו לאדם שפעם אחת הגיע לשיעור תורה! **כמה צריך לרקוד כשאומרים ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים, ונתן לנו את תורתו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו!**

לימוד התורה מציל מן הדינים, אפילו יש עליו קטרוג בשמים על עבירה שעשה והוא ראוי להענש, אם הוא עוסק בתורה הרי על כל פשעים תכסה אהבה. משל למלך אחד שהיה מאד אוהב נישנים והיה אדם אחד שהיה יודע בכלי נגן המלך היה אוהב אותו ומזמין אותו בכל יום לשמוע אותו ולא היה יכול בעלדיו. אותו אדם גבה ליבו והיה עושה בעיר כרצונו היה משתולל ומכה אנשים והמלך לא היה מעניש אותו, המלך אמר אם אני מעניש אותו אני מעניש את עצמי, אני מכור לנגינה שלו. יום אחד האיש הזה השתולל יותר מידי, ושבר את שתי הידיים שלו, אז העניש אותו המלך על כל ההתנהגות שלו כל השנים, ולמה? כי עכשיו אינו יכול לנגן ואין שוב צורך בו. הנמשל הוא שמי שלמד תורה התורה מגנא ומצלא ולמה? כי הקב"ה רוצה את תורתו צבי ורגיג וחמיד דילעו באורייתא, הניגון הכי אהוב לקב"ה מכל הדברים שבעולם - זה לימוד התורה! אבל ברגע שאדם פורש מן התורה ועמל בה הוא אוהב בשמים ואמר רבי מאיר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, אוהב את המקום אוהב את הבריות ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן.

"פקודי ה' ישרים משמחי לב" - אין לך דבר ישר כמו לימוד התורה. אפילו להבדיל הבתי משפט שלהם, אדם שהולך לבית משפט חילוני הוא "מרים יד בתורת משה" כמה התורה הק' יפה, ראו סוגיות בגמרא איזה דינים איזה משפטים טובים וישרים. הייתי פעם עם אדם מפרדס כץ בבית המשפט העליון, הוא היה אדם שעזר לשיבה ואחיו הסתבך באתי לעזור לו. ישבתי שם וראיתי זקנים עם גלימה שחורה, חלודה על הפנים שלהם בלים בימים, ומה הם אומרים? בגרמניה היה כך וכך, באנגליה היה כך וכך, מה הקשר?! אנחנו גויים או יהודים? זו בורות, זה שגעון!

שבת שלום ומבורך!

מאת: דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

כל תכלית הב יאה, כל הסיבה שלמענה נברא העולם, זה למען עסק התורה הקדושה, כמו שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. אם רגע אחד אין עסק בתורה בכל העולם הרי העולם חוזר לתוהו ובוהו, כי התורה היא הנשמה המקיימת את העולם. כתוב בזהר שלכן נברא העולם עגול כדי שתמיד יהיה מי שיעסוק בתורה כשפה יום שם לילה כשכאן ישנים שם לומדים. וזה שנאמר בראשית - בשביל התורה שנקראת ראשית - ברא אלוקים שמים וארץ.

ואיתא בזהר על הפסוק "אם לא תדעי לך היפה בנשים", אם אין לך ידיעה בתלמוד שלי, מה זה "היפה בנשים"? אף אם אתה יפה ומלא במצוות ומעשים טובים, צאי לך! צא ממחיצתי אינני רוצה לראות פניך. גם אם תעשה מצוות יום ולילה אין ה' רוצה לראות פני הנשמה אם אין היא יודעת בתלמוד, צאי ממחיצתי! פחד פחדים!

ולכן, כשעולה אדם השמימה בהגיע סוף ימיו ולעת פקודתו, שואלים אותו מיד "קבעת עיתים לתורה", ולמה? כי זו התכלית, כל הבריאה כולה היא בשביל לימוד התורה, לכן זו השאלה הראשונה - תחילת דינו של אדם על ביטול תורה.

ואמרו חז"ל, אמר הקב"ה לאדם נרך בידי ונרי בידך נרך בידי שנא': "נר ה' נשמת אדם" נרי בידך להעלות נר תמיד אלא אמר הקב"ה אם הארת נרי הריני מאיר נרך. אמר הקב"ה הנשמה שלך בידיים שלי והתורה שלי בידיים שלך, אם אתה שומר על התורה שלי אני שומר על הנשמה שלך. תבין אדם, כי כל החיות שלך, כל הסייעתא דשמיא, כל הברכה ההצלחה והשמירה 24 שעות ביממה זה לימוד התורה, אתה לומד תורה אתה אוהב בשמים ואם אינך לומד תורה אתה לא קיים בשמים גם אם תעשה יום ולילה מצוות.

רבי אהרן קוטלר זיע"א, כתב שאם יחיה אדם ועושה מצוות מתחילת העולם עד סופו, לא ישן ולא יפסיק, לא יגיע שכרו למילה אחת של לימוד התורה. ולמה? כי (משליו) כי נר מצוה ותורה אור וגו'. כל מצוה היא כמו נר, עשה הרבה מצוות יש לו הרבה נרות, אבל תורה היא כמו אור השמש. תארו לכם אין אור בפרדס כץ, האפלה, גם אם נדליק מיליונים של נרות לא נצליח להאיר את כל פרדס כץ, והשמש בשניה אחת - מאירה

זכות החיזוק והקריאה בעלון

- לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגילית בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
- להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
- לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, צורי בן רחל, יהושע בן גאולה
- לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש זכות של אלפי עלונים להצלחה, לרפואה, לזש"ק או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:
03-61-50-203

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

מדוע ברח הרבי מפולין

באחד הימים נכנס יהודי אמריקאי שנראה בעל בעמיו אל חדר קדשו של הרה"ק רבי משה יחיאל מאז'רוב זיע"א בעל 'אש דת' ו'באר משה'. הוא הגיש קוויטל כנהוג, ופרש בפני הרבי את כאבו.

יהודי ותיק הוא בארצות הברית. לפני שנים רבות יסד וכונן בעמל רב את בית המדרש ומוסדות הקהילה בשכונה בה התגורר. כמוכבן שמטבע הדברים כיהן כראש הקהל והכל שחרו למוצא פיו. ממנו ועל פיו ישק כל דבר.

אולם הנה לאחרונה, חדשים מקרוב באו. חברים חדשים נוספו לקהילה, צעירים וקלי דעת, והחלו לשבש סדרים ולשנות מוסכמות, להשמיע תרעומות וטענות וככלות הכל לערער על מעמדו ועל תפקידו בו זכה בעמל רב. הלא בעשר אצבעותיו בנה כונן וטיפח, כיתת רגליו והקדיש ימים וילות למען שגשוג בית המדרש והקהילה, ועתה התייחסו אליו כאל פיסת עבר זניחה, לשם כך הגיע למעונו של הרבי הקדוש מאז'רוב.

דומיה שררה בחדר שכל כתליו עמוסי ספרים לעיפה. הרבי האזין בקשב לקובלותיו, הביט בו בעין חמלה. קווה קיווה היהודי כי יהנה עתה מעצה ותושיה ותפתח לפניו הדרך לפתרון הבעיה ולהשבת מעמדו על כנו הראשון.

בסיימו את דבריו הביט אליו ה'באר משה' ושאלו: "האם תדע מדוע באתי הנה לארצות הברית?"

הלה נדהם, לא הבין מה ענין שאלה זו לנושא השיחה לשמה הגיע אל הקודש פנימה. והנה מפתיעו הרבי בשאלה, ומשלא ענה מאומה התחיל הרבי לספר.

"הגעתי הנה עוד טרם המלחמה העולמית, בשנת תרפ"ו. הותרתי אחרי את פולין התוססת בחיים יהודיים מפכים בעוז, חסידים ואנשי מעשה מפארים את קהילותיה ועיירותיה. באז'רוב עירי פרחת הקהילה הקדושה, ישיבה גדולה המתה המוני בחורים שוקדים על תלמודם לשם ולתפארת, ואנוכי זנחתי אחר גווי את כל אלו, את הרבצת התורה והנהגת העדה, את הרבנות ואת הנשיאות ובאתי הנה אל מדבר שממה רוחני ללא חסידות וללא חסידים. בגפי הגעתי עם בני ביתי וכמעט שאף לחם לאכול לא היה לנו, שמא ותכל לומר לי מדוע, מה לי ולזאת?" שאל הרבי בשניה.

היהודי האמריקאי נבון מגילוי הלב ומהשאלה הישירה וגמגם: "אכן רבי, לא אדע ולא אבין מה הביאו לבצע צעד זה".

"הבה ואספר לך יקירי", פתח הרבי ברוך. "בחיי אבי מורי ורבי זצ"ל שהיה הרבי מאז'רוב כיהנתי כרב העיר. עניתי לשאלות ופסקתי הלכות לכל דורש, ובנוסף לכך זכיתי בס"ד לייסד ישיבה גדולה אליה נהרו בחורים מעולים מחצרי המוחות והתיגעו בתורה ובחסידות. כך הלכה החצר וליבלה לשם ולגאון ולתפארת, כך פיו חיי תורה וחסידות בכל עוז באז'רוב באותם ימי אור בתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה.

בינתיים הציעו לי הצעות רבנות גדולות ומכובדות מאוד. בהיותי בן כ"ד שנים בלבד כבר הוצעה לי רבנות ראשונה ובהמשך עוד ועוד בערים מכובדות, אך לכולם סירבתי בתוקף. לא אניח את העיר בה חיו ופעלו אבותי הקדושים והניחו יסוד לחיים של אהבת תורה ויראת שמים. אולם אז קפץ עלינו רוגזה של המלחמה הנוראה, מלחמת העולם הראשונה, שהפכה את מזרח אירופה לכדור אש מתגלגל.

עירנו היתה נתונה למרמס, ולא משנה היה מי

השתלט עליה, תמיד היו אחינו בני ישראל נתונים לשוד ולביזה ולפרעות ולמשיסה. עד שהגיעה הגזירה הנוראה, כאשר הרוסים הודיעו על גירושם של כל יהודי העיירה מנער ועד זקן ונשים. בלית ברירה ארזו כל אחד מעט מטלטלין כאשר יכלו ידיו שאת, באשר אף את הוצאת הרכוש הגבילו הצוררים. בראש מורכב בעיניים כבויות ובגוו שחוח עזבו יהודי אז'רוב את ביתם, משתרכים לאיטם בשיירה ארוכה כשבכיות העוללים ונאחזות הזקנים מנקרות במח ופולחות כל לב.

ויהי צאתנו את העיר, והנה איכרי הסביבה ממהרים בזריזות אל בתינו הנטושים עטים על שלל הביזה שהותירו אחריהם היהודים ועינינו רואות וכלות. כוחנו היה לנכרים, אדמתנו לזרים, ומן הפח אל הפחת, לא עברו דקות מעטות מאז שיצאנו שיירת הגולים את אז'רוב, ולהבות עשן היתמרו מעל גגות בתיה שקרסו אחד אחד תחת תולדת האש שעשו בה שמות. שריפה עזה פרצה וכלתה את כל בתי העיר בהותירה אחריה אדמה הרוכה וזכרונות.

ומעז יצא מתוק, הרוסים עזבו את העיר החריבה ואנו יכולנו לשוב אחר ולשוב. מכל מקום לפחות לא לנדוד בדרכים לא דרכים. אך שוו בנפשכם את המצב שנוצר, קהילה שלמה כמעט ללא קורת גג, ללא בית כנסת וללא מקווה טהרה, ללא מוסדות חינוך וללא לחם לאכול. מתוך האפר והרמץ, מעומק תחושות התיסכול והיאוש, עזרני ה' ונסך בי כוחות לקום ולפעול. נדדתי בעיירות הסמוכות וערכתי מגבית רבתי למען יהודי עירנו, ועוררתי אותם לקום ולשקם את ביתם ואת חייהם. הבתים נבנו אט אט מאל"ף.

שוב איתרע מזלנו, דווקא כאשר הסתמן עתיד חדש ותקווה טובה, פשטה מגפה נוראה בין יהודי העיר, מגפת דבר רחמנא ליצלן, וכיון שניתנה רשות למשחית לא חס ולא חמל. במגפה שיכלתי את ילדיי ואת אשת נעורי. ואם לא די בכך למלא את סאת הייסורים והשבר, הרי באותה שנה עלה אבי מורי ורבי הצדיק לגני מרומים, נותרתי לבדי בעולם.

אולם השי"ת לא עזבני בעוניי, עד היום אני מבין מאין היו לי תעוצמות נפש כאלו להתנער מסבלי האישי ומחורבן ביתי ולהתמסר למען עם קודש.

אז'רוב קמה וגם ניצבה, בחסדי שמים נבנה בית המדרש וחודשה פעילותה של הישיבה. שוב הדהד קול התורה והתפילה ונישא ברמה. עם פטירת אבי הוטלה עלי גם אדירת ההנהגה, ושוב נסעו חסידים לאז'רוב כמימים ימימה ויתרון האור מן החושך, ובחסידי השי"ת המלחמה תמה, השקט שב לשרור, החיים שבים אט אט למסלולם הראשון, הן ברוח והן בגשם.

אכן שבנו אל המנוחה ואל הגולה, כל חסידי בית אבא המקושרים לבית אז'רוב קיבלו את מרותי וסרו למשמעתי. וכן היה גם עם יהודי העיירה שכה עמלתי למענם, את בתיהם ואת חייהם שיקמתי, אהבתי אותם והתמסרתי למענם, וברך ה' כמיים הפנים לאל הפנים גם הם החזירו לי אהבה והשלום והשלווה שררו בעירנו.

אמנם מסתבר שהיה הדבר לצינינים בעיני ה'בעל דבר', שאחרי תלאות כה רבות תזכה אז'רוב המעטירה על רבה, וחשיבה וחסידיה, לרוות מעט נחת ולקיים חיי תורה וחסידות כראון ה' יתברך, והקפיץ עלינו רוגום של מחרחרי ריב.

כעבור תקופה, כמה אינשי דלא מעלי חברו יחידו וחפצו להעמיד רב אחר בהנהגת העיר. תחילה היה זה בלחישת, ואט אט עברו לומר דברם בקול רעש

גדול. אמנם לא היתה כל אמתלא של אמת בדבריהם שכן כיהנתי כרב עוד בחיי אבי ומוניתי על ידו, ואף קיבלתי הכרה ממלכתית משלטונות העיר, וחסידיו אבי זיע"א מילאו את רחובות העיירה בכל חג ומועד, אך כך היא דרכה של מחלוקת, אין היא זקוקה להסברים ואינה שוחרת צדק ויושר.

ידעתי גם ידעתי את מסירותם של התושבים והחסידים כלפי, והבנתי שעד מהרה יתגלגלו הדברים לכדי מחלוקת נוראית, ומשום שרק הרחתי ריחה של מחלוקת העלולה לפרוץ, אחת היתה מסרת, לברוח ולהימלט על נפשי.

נשאתי את רגלי וממלתי, את הכל הותרתי מאחורי. את העיר אותה בניתי ושיקמתי, את בית המדרש והישיבה הגדולה שייסדתי וטיפחתי, את ביתי ונחלת אבותיי, את עדת החסידים ואת עולם התורה והיהדות של פולין המעטירה, ונסתי על נפשי כבורח מן האש, הרחק הרחק ככל האפשר, אל מקום בו לא ירדפו אחרי, ללא משלחות, תחנות ובקשות.

הרחקתי נדוד עד לאמריקה הרחוקה, בעירום ובחוסר כל, למקום ציה ושממה רוחנית, והתיישבתי פה בעיר שהיתה אז רחוקה מאוד מלהיות מקום מתאים ליהודי ירא, אך הכל היה עדיף מן הריב, מן הפירוד ומן המחלוקת. וחפץ ה' בידי הצליח, כי באין שני צדדים בעיירה שב השלום לאז'רוב, מונה רב חדש לעיירה, גם היו מהחסידים אנשי שלומנו שמצאו בו את אשר איוותה נפשם, וזיכני ה' להציל את נפשי ואת נפש העיר מתבערת המריבה והמחלוקת".

קולו הרטיט בבכי, דמעות ולגו מעיניו הטהורות שהפיקו צער וכאב, והוא המשיך בדבריו: "ואילו היום שוב חרבה עירנו אז'רוב, האם תדע כיצד היה ראשית סופה המר? כאשר הגיעו הנאצים ימ"ש אל העיר חפצו להתעלל ביהודים ולשבר את רוחם טרם ישברו גם את גופם. כינסו אפוא את כל יהודי העיירה והעמידום בשתי שורות משני צידי הרחוב. ואז הוציאו הרשעים הארורים את הרב הישיש שהוכתר על ידי אותם אנשי ריב ומדון, הטעינו על גבו את ארון הקודש אותו קשרו במקומו בבית המדרש על ספרי התורה שבתוכו, והורוהו לרוץ בין שתי השורות של צאן מרעיתו. כמובן, אך הונח המשא על שכמו של הרב הזקן, כרע נפל תחתיו ונקבר תחת ארון הקודש על ספריו, רחמנא ליצלן, ה' יקום דמו.

"ישמע נא יהודי", הפטיר הרבי הקדוש אל ראש הקהל העומד למולו נרעד ונפחד, "שוב לביתך", אמר הרבי "והשוב היטב על הדברים ששמעת. באם תרצה שוב נא אלי למחר ונדון בעניינך". כמוכבן שלמחרת הגיש אותו אדם את התפסרתו ובלביו נצר משמעות חדשה שנתגלתה לפניו בפסוק "בקש שלום ורדפהו".

אך לימוד נורא נוסף למדנו מבין בתרי מעשה נשגב זה, כי הלא בשעת מעשה עת מסר הרה"ק זיע"א את נפשו למען השלום, ונותר בארץ לא זרועה בעירום וחוסר כל. נראה היה לעיני בשר כי אין רעה כרעתו ואין מכאוב כמכאובו. אמנם, ברבות הימים אנגלי מילתא למפרע שהרעה הזו היתה טובה בעבורו, כי במלעדיה ודאי לא היה נושט את צאן מרעיתו בשעותיהם הקשות, ולא היה ניצל מציפורני הרוצחים והנאצים ימ"ש, ומה שנראה כרעה בתחילה התברר שהוא עצם תכלית הטוב.

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר
כנסו לאתר 'ישיבת אור דוד'

הלכות שבת

שאלה: האם מותר למרוח משחה לתינוק כשיש לו אדמומת בעור בשרו בין רגליו?

בשאלה זו יש לדון משני פנים, א. גזירת שחיטת סממנים. ב. משום ממחק. א. גזירת שחיטת סממנים - חכמים אסרו לבריא שיש לו מיחוש לעשות רפואה בשבת, שמרפאת לגמרי ולא שמרפאת רק לפי שעה, כשינכר שעושה כן לרפואה, ויש דרך לעשות את אותה הרפואה על ידי טחינה, (כגון לקחת צמחים או כדורים וכדו' כאלה שבדרך כלל לוקחים אותם לרפואה) בשביל להתרפאות בה, משום שבזמנם היו בקיאים בצמחים לאיזה רפואה הם מועילים, ואם ימצאו שנגמר להם אותם סממנים לרפואה, יבהלו ויבואו לשחוק סממנים חדשים, ויעברו בשוגג על מלאכת טוחן בשבת, ולכן גזרו חכמים שאסור לעשות רפואה כנ"ל בשבת. [ואע"ג שבזמננו אין בקיאים בהכנה רפואות, כיון שכשחכמים גוזרים גזרה, יתכן שיש באותה הגזרה עוד טעמים על פי הפשט והסוד, ולכן בדרך כלל אף שבטל הטעם אין בכוחנו לבטל את התקנה].

אמנם אם נחלש עד כדי ששוכב במיטתו מחמת חוליו, על אף שאין בו סכנה, או שיש לו מיחוש שמצטער וחלה מכח הכאב הזה כל גופו, וזה הוא שנקרא חולה שאין בו סכנה, באופן כזה לא גזרו ומותר לו לקחת כדורים וכיו"ב לרפואה. (שו"ע סי' שכח. חזו"ע שבת ח"ג עמ' שנו-שפא).

ועוד אמרו רבותינו שקטן נחשב כחולה שאין בו סכנה (רמ"א מראשונים סי' שכח ס"ז). ונחלקו אחרוני זמננו עד איזה גיל זה, ולמעשה נפסק כהדעה האמצעית, שעד גיל 9 נחשב כקטן לענין זה, שעד אז הילד חלש יותר, וכמו שמצינו (יומא פב.) שעד גיל 9 לא נותנים לילד לצום ביום כיפור אפילו לכמה שעות. (חזו"ע שם עמ' שפא)

אם כן יוצא לפי האמור, שבנידון שלנו אף שנתנית המשחה על העור האדום נחשב לרפואה, מכל מקום כיון שמדובר בתינוק אין בזה איסור משום גזירת שחיטת סממנים.

ב. ממחק - מלאכת ממחק היתה במשכן כשהיו מגררים את השערות מעל עור הבהמה אחר מיתה, עד שיחליק פני העור, והיא מלאכת ממחק, והממרח הוא תולדה של מלאכת ממחק.

וכתב מרן בשלחן ערוך (סי' שטז סק"ב), לא ישפשף ברגלו רוק על גבי קרקע משום שמשוה גומות. ע"כ. והיינו שבזמנם הקרקע בדרך כלל לא היתה מרוצפת, ולכן אסור לשפשף את הרוק שלו בקרקע כזאת, כיון שעל ידי השפשוף ברגלו יגורר עפר איתו ויכסה איזה גומות שיש בקרקע, ונמצא מישר את הקרקע.

ואף על פי שעיקר מטרת המלאכה של יישור הקרקע, גופה הוא הבנין שבונים בעזרתה, ואם כן מלאכה זו אינה צריכה לגופה, שהרי אינו מיישר לצורך בנין, והתורה אסרה דוקא מלאכה שהיא צריכה לגופה, מ"מ חכמים אסרו לעשות כן בשבת, מפני שדומה למלאכת בונה, שגם בה מיישר את הקרקע.

וכתבו מגדולי האחרונים, שמוזה שברציפה מותר לשפשף ברגלו רוק שיבלע בין הרצפות, ואין חשש משום ממרח, מוכח שמלאכת ממרח היא דוקא שכונתו למרוח ושתתקיים המריחה, אבל אם מורח עד שנבלע הרוק בקרקע אין בזה איסור וכתבו האחרונים שבחולה שאין בו סכנה יש לסמוך על דעה זו. ועוד שיש אומרים, שאין דין ממחק וממרח בגוף בני אדם, ודוקא בעור של חיה מתה שייך מלאכת ממחק וממרח, שרק בה שייך תיקון של החלקה ומריחה המתקיימת. ועוד יש אומרים שכל האיסור של ממרח זה דוקא כשמקפיד למרוח בשיכבה אחידה, כמו שהאומן עושה.

אמנם במקרה שלנו, בחלק מהמשחות לעור התינוק, הם סמיכות וקשה להבליע אותם בגוף, ובאמת מטרתם גם לרפאות את העור האדום וגם להגן מפני מי רגלים וכיוצא בזה, ויוצא שהוא רוצה בקיום המשחה, ולפיכך הדבר יהיה אסור, אמנם אם ימרח ויעשה עסויים הרבה הרבה עד שתבלע המשחה בגוף, רשאי לעשות כן.

להלכה: תינוק שעל ידי מי רגלים נתאדם עור בשרו בין רגליו, ויש צער התינוק, מותר למרוח על גופו משחה עד שתבלע כולה בגוף התינוק, כי צרכי תינוק כחולה שאין בו סכנה. (חזו"ע עמ' שפד)

מכל מקום אם רוצה שהמשחה תגן על העור מפני המי הרגלים שלא יצטער את התינוק, לא ימרח, אלא ישליך על האיזורים האדומים, ולאחר כמה זמן המשחה תמרח ממילא.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

כיצד מגיבים על עוול?

נכון שה'צדק' אינו מצדיק מחלוקות, אבל אין זה אומר שעלינו לוותר על הציפיות שלנו, להתעלם מתחושת הצדק שבקרבנו ולהרים ידיים נוכח עוול שנעשה לנו. ממש לא. מותר שיהיו לנו ציפיות ושנדרוש קשרים בינאישיים הגונים והולמים, ושנעמוד על זכותנו להגן על עצמנו ולדרוש שלא יפגעו בנו ושללא ישפילו אותנו.

הציפיה היא לגיטימית, והאכזבה היא אנושית, וכפי שעולה מדברי הרמב"ם: "הדרך הישרה היא מדה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות שיש לו לאדם... כיצד? לא יהא בעל חמה נוח לכעוס, ולא כמת שאינו מרגיש, אלא ביונו. לא יכעס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת...". כבני אנוש, זכותנו להיפגע ולהיעלב. השאלה היא רק: מה נכון לעשות כשזה קורה?

הבה וניישר מבט מול המציאות. לצערנו, כמה שאנו ננהג בצדק וביושר יהיו רבים בסביבה שינהגו בדרך שתקומם אותנו. ככל שניכר יותר אנשים כך צפוי ש'נתפוצץ' מהתנהגויות שונות שלהם, במיוחד של אלו המגדירים מחדש את המושג 'חוצפה', או סתם אדם שעזרנו לו במשך שנים רבות, וביום בהיר הוא 'שוכח' הכל כאילו 'לא הכיר את יוסף'. זה יכול לבוא מכל גווני הקשת הציבורי ומכל הרמות, החל מצד אנשים שפלים משולי הקהילה, וכלה בנכבדי הקהילה ועסקניה החשובים. עוולות יש בעולמנו בשפע. אנשים חסרי התחשבות בזולת - למכביר - מי שבוחר להתלונן על כל העוול אשר נעשה תחת השמש, מובטח לו שלא ישתעמם לעולם.

השאלה, אפוא, אינה אם הצדק עומד לצידינו ואם זכותנו להיפגע, אלא: איך נכון להגיב כאשר זה קורה לנו?

לריב ולהפוך עולמות, לשללה את הרוחות ולהרבות שנאה? ודאי שלא כדאי. אולם, אף אם אין לנו חלומות על עולם מתוקן, זכותנו למצוא דרכים להפסיק את הסבל שלנו.

כח הלשון - כאשר אנו מאוכזבים, מאיזו סיבה שהיא ומול מי שזה לא יהיה, הדבר הנכון לעשות הוא: לדבר איתו על כך! זה מורכב? ממש לא לעניין? אין עם מי לדבר? המשיכו לקרוא, ואני מקווה שתשגו את דעתכם.

בחכמתו האלוקית, צייד אותנו ה' במתנה נפלאה, בכלי יעיל ותועלת: בכוח הדיבור יש בו כוח עוצמתי שאין כמוהו, ובידו לחולל מהפך, לטוב ולרע! וכפי ששלמה המלך הגדיר זאת: "מות וחיים ביד לשון". הבעיה היא שלא למדנו איך להשתמש בה כראוי. אנו מתאפקים עד שהסבל קשה מנשוא, ואז מתפרצים כבעס ובחיימה שפוכה, ומשחררים משפטים ואמירות שנוח שלא נבראו משנבראו.

לא כל אחד יכול להיות בדרגתם של הנעלבים ואינם עולבים. אדם מן השורה, אם יכפה על עצמו תמיד להתאפק ולשתוק, הוא יצבור כעס ותסכול, שלבסוף עוד יביאווה לאובדן שליטה, ואז יגיב בצורה לא מבוקרת. עדיף אפוא לנהוג לאור עצתו של הרמב"ם "כשיחטא איש לאיש, לא ישטמנו וישתוק כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום את אמנון מאומה למרע ועד טוב כי שני אבשלום את אמנון/ אלא מצוה עליו להדיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני?!"

כאשר אנו שותקים, יתכן מאוד שהפוגע כלל אינו קולט מה עשה לנו ומה גרם לנו להרגיש. הטענה: "הוא לא טיפש, ועליו להבין בעצמו", או "כבר הערתי או רמזתי לו בעבר", אינה עומדת במבחן המציאות. גם אנשים מחושבים ושקולים, עסוקים וטרודים בשלהם ואינם שמים לב איך מעשיהם משפיעים עלינו, ובלא מעט מקרים, אין להם מושג קלוש על המתרחש בליבנו לכן, הדבר הנכון ביותר לעשות במקרה שנפגענו, הוא הדבר הפשוט ביותר - לומר לפוגע: נפגעתי. אוכזבתי. ציפית ממך להתנהגות שונה, וזה כואב לי.

אמירה כזו היא אפילו לא בגדר 'ביקורת'. זו, למעשה, תקשורת בסיסית, בה אנו בסך הכל מספרים לו מה קורה לנו, מה עובר לנו בראש ומה אנו מרגישים כשהוא עושה מה שהוא עושה, ונותנים לו להבין לאיזו התנהגות היינו מצפים מצדו. איננו מתכוונים להאשים, ואף לא להסביר כמה הוא 'לא היה בסדר' אלא לשתף אותו במה שכואב לנו, להודיע לו כמה נפגענו וממה אוכזבנו, וללמדו איך היינו רוצים שהוא יתייחס אלינו.

רגע חושבים

הרב ישראל לוגסי

האם באמת יש לך ביטחון בקב"ה?

גם זולתו קטני הדעת או אוהבי קטטות, ועל הרוב מתלקטים סביבו רודפי מריבה וחובבי רכיל, והשטן מפיל שלום ביניהם ונבנה על ידם מבצר קיים של קטטות וריבות, לשון הרע, רכילות, שקר, שנאת חינוס, מאריכי ימים ושנים, ואינו מן הנמנע להיפגש בגורל הרע הזה גם בעסק רוחני לגמרי, באופנים מיוחדים, ובמקרים מעורפלים, וכל סדרי מחלוקת מתנהגים גם אצלם במשמר הנהוג דבר דבור על אופנו.

הגמול המקווה לנו מהעלות הדברים על הספר, כי בהעלותנו את הגנות על הספר, באים הדברים הלוהטים וטופחים על פנינו להכיר את הגנות של ביטחון מזויף.

ואם אומנם שלילת הביטחון מחסור בנפש המשכלת, וכמעט שאין לו חלק בעיקרי היהדות, אך חולי מר מזה, ביטחון מזויף, ובהיות הזיוף שלילה מוחלטת, אין להזיין מותר על השולל, הרבה מן השערורייה וההרס בבוטח זייפני, אשר המשולל נקי מהם, כי המשולל משולל מן הביטחון, והזייפני משולל מביטחון ומחויב בזיוף.

המשולל לא ימשיך אחריו חניכים לחנכם בתורת הביטחון, והזייפן מעמיד תלמידים חניכי הזיוף, המשולל לא יגרום עון חילול השם רחמנא ליצלן אבל הזייפן כאשר מתגלה קלונו ומתפרסם עלילותיו המתועבות נגד שמעון רעהו, אומרים פלוני שלמד מוסר כמה מגונים מעשיו, וכמה מכוערים תחבולותיו.

ואכן מידת הביטחון קניין הלב, ומטבע הבוטח באמת בהצנע לכת לא ישמע מפיו כי הוא מן הבוטחים, וגם בליבו הוא נאנח על חסרון ביטחונו ומיעוט שלמותו בזה, ורק למעשה תילוזה עימו ביטחון ועצמה בו יתברך, לא ייחת אם רעהו פותח חנות, ישתדל עוד לעזור לרעהו, לתקנו בעצה טובה, לעשות עבורו, ולשקוד על תקנתו, וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם לראות איש עושה חסד עם המתעתד להתחרות עימו, ומוסיף תהילה ליראיו, אשריו ואשרי דורו.

ויתרון האור מן החושך, יתרון האמת מן השקר, ויתרון ביטחון אמיתי מן הביטחון המזויף.

החזון איש בספרו אמונה וביטחון פ"ב מתאר את זה המצפצף בפיו שהינו בעל ביטחון, ואילו כאשר מגיע לניסיון, וכמו כאשר בא מישהו ופותח חנות לעומתו, או אז מגלה זה את צפון ליבו האמיתי.

והנה דבריו: נקל להיות בוטח בשעה שאין עיקר התפקיד של הביטחון, אך מה קשה להיות בוטח בשעת תפקידו באמת, נקל לשגר בפיו ובשפתיו את הביטחון, שהוא להלכה ולא למעשה, רק כמתענג על דמיונות מזהירים ומשמחים, ומרוב הימים הוא מטעה את עצמו ומטעה את אחרים, כי אומנם עלה על בני גילו במידת הביטחון, ולאמיתית הדבר משתמש במידה זו להטבת חלומות נעימים על העתיד הכמוס.

ואומנם בזאת ייבחן אם פיו וליבו שוין, האם בוטח הוא באמת או אך לימד לשונו לצפצף ביטחון, ובלבו לא קוננה, כאשר נפגש במקרה הדרוש ביטחון ואשר בשעה זו תפקידו של הביטחון לנהלו, להחלימו ולרפאתו, האם בשעה הקשה הלזו פנה אל הביטחון, ויבטח בו, או דווקא בשעה זו לא פנה אליו, ופנה אל הרבים ושטי כזב, אל אמצעים מגונים ותחבולות שווא.

ומה שאנו רואים בחיים, ראובן איש מוסרי וזמרת הביטחון על דל שפתיו, תמיד מגנה את רוב ההשתדלות ומתעב את הרדיפה אחר פרנסה, ואומנם הוא איש מצליח, ובחנותו לא יחסר לו לקוחות ואיננו זקוק לרוב השתדלות, אומנם אוהב הוא את הביטחון כי הלוא גם הביטחון מראה לו פנים שוחקות.

והנה נפתענו פתאום לראות את ראובן הבוטח מתלחש עם נעריו ואנשי עצתו איך להפר עצת רעהו, האומר לפתוח חנות כמותו, והוא מלא עצב מזה, ובהיות תחילתו רק בחביון ליבו ומתבייש לגלות הדבר, פן יהיה לחרפה בעיני מכיריו, הולך ומאבד גם מידת הבושה בסופו, ומתחיל בהשתדלויות גלויות להניא מחשבת רעהו, ולאט לאט הולך ומתקדם בדרך עקלתון, ומידת הבושה תימס תהלך מקרב לבבו, ועושה בגלוי מעשים נבזים ופעולות שפלות לעין כל חי, וההתחרות שבינו ובין רעהו מתפרסמת תכלית הפרסום ונעשה לשיחת הימים, ולא ידע היכלם, ובודה טעמים ונימוקים אשר בשקר יסודם כדי להצדיק את מעשיו.

עוד מתחכם להוסיף ביאורים חדשים לבקרים, שכל מה שמתחרה נגד רעהו הוא לשם שמיים ועל פי תורת המוסר, ומשלה את עצמו להאמין כן, ומטעה

למאמרים נוספים של הרב ישראל לוגסי בקרו באתר 'שיבת אור דוד'

הוצגו לטעום טעם של שבת אמיתית?

ישיבת אור דוד מזמינה אתכם להצטרף לשבת מלאה רוחניות עם הרה"ג דניאל זר שליט"א ובחורי הישיבה

קריאת תהילים

חדרים מפוארים

אוכל כיז המלך

תפילות מרוממות

להזמין מקום לשבת הקרובה ניתן למלא את הטופס באתר הישיבה או להתקשר למשרדי הישיבה

03-5701212